



Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Onafhankelijke Freinetschool De Klaproos te Geraardsbergen

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	110684
	Instelling	Vrije Basisschool - De Klaproos
directeur		Liesbeth DE DENE
adres		Groteweg 240 - 9500 GERAARDSBERGEN
telefoon		054-42.21.71
fax		054-42.21.71
e-mail		de.klaproos@telenet.be
website/URL		www.freinetschooldeklaproos.be
	Bestuur van de instelling	111088 - De Klaproos te GERAARDSBERGEN
adres		Groteweg 240 - 9500 GERAARDSBERGEN
	Scholengemeenschap	125591 - Onafhankelijke Methodescholen te GENT
adres		Kartuizerlaan 20 - 9000 GENT
	CLB	114538 - Vrij CLB Ninove te NINOVE
adres		Kluisweg 13 - 9400 NINOVE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	23/04/2012, 24/04/2012, 26/04/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	26/04/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	08/05/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Marianne D'Heer
	Teamleden	Jan Devos
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	9
3.3 Lager onderwijs: Nederlands	10
3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	11
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	13
4.1 Professionalisering	13
4.2 Begeleiding	14
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	16
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	17
6.1 Wat doet de school goed?	17
6.2 Wat kan de school verbeteren?	17
6.3 Wat moet de school verbeteren?	17
7. ADVIES	18
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	18

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De Onafhankelijke Freinetschool 'De Klaproos' situeert zich in Geraardsbergen aan de rand van de stadskern en in de nabijheid van de taalgrens. 14 jaar geleden nam een gemotiveerde oudergroep het initiatief om deze basisschool op te richten. Ook al zullen de huidige ingrijpende verbouwingen een gestaag 'groeiproces' mogelijk maken, toch kiest het team bewust voor kleinschaligheid om een warm leer- en leefklimaat te kunnen scheppen. Veel aandacht gaat naar het verhogen van de betrokkenheid en het welbevinden van alle schoolparticipanten. Het team spant zich dagelijks in om kwaliteitsvol onderwijs te geven aan een toenemende diverse schoolpopulatie. Sinds kort kent de kleuterafdeling een instroom van niet-Nederlandstalige kleuters. De lagere afdeling kent een neveninstroom van leerlingen die in andere scholen onvoldoende aansluiting vonden. De school kiest in zowel de kleuter- als lagere afdeling bewust voor graadsklassen.

Het schoolteam toont aan dat het onderwijsaanbod voldoet aan de erkenningsvoorwaarden. De inspectie baseerde zich zowel in de kleuter- als lagere afdeling voor het **erkenningsonderzoek** op de leergebieden **Nederlands en wereldoriëntatie** om tot deze conclusie te komen. Daarnaast onderzocht ze ook aspecten van het **welzijnsbeleid** en de **kwaliteit van de deskundigheidsbevordering, de leerbegeleiding en het algemeen beleid** van de school.

Het team slaagt er in groeiende mate in om een evenwicht te creëren tussen het eigen pedagogisch project en de verwachtingen die de Vlaamse overheid vooropstelt. De school schakelde recent over op een digitaal instrument als referentiekader. Aangezien de leerkrachten zich momenteel nog in een verkenningsfase bevinden, benutten zij dit voornamelijk nog als bewakingsinstrument vanuit verantwoordingsperspectief en in beperkte mate als een functioneel handvat om op een meer intentionele manier de leerplandoelen na te streven en te concretiseren. Niettegenstaande alle domeinen van de onderzochte leergebieden in de meeste klassen aan bod komen, kan een doelgericht en meer evenwichtig aanbod nog aan belang winnen.

Zowel in de **kleuter- als lagere afdeling** ontplooiën de kinderen op een 'natuurlijke' en gevarieerde manier hun taalvaardigheden doorheen de dagelijks terugkerende praatrondes, het projectwerk en coöperatieve werkvormen. De praatrondes vormen 'de kern' van de gehele klaswerking. Zowel aspecten van **Nederlands** als **wereldoriëntatie** stromen onder impuls van de leerlingen of de leerkracht deze kringmomenten binnen. Reeds vanaf jonge leeftijd sporen gevarieerde schrijfopdrachten de kinderen aan om al dan niet in functionele gebruikssituaties hun schrijfvaardigheden toe te passen en verder te ontwikkelen.

In de gehele school is de aandacht voor leesonderwijs duidelijk aanwezig. Dagelijkse voorleesmomenten bij de kleuters, zelfgemaakte klasboeken, leesgroepjes en de schoolbibliotheek zijn voorbeelden van waardevolle initiatieven die de school neemt om de leeshonger – en vaardigheden van kinderen te prikkelen. De leerkrachten waarderen de eigen inbreng, noden en interesses van de klasgroep om een project uit te bouwen met een zelfgestuurde, ervarings- en werkelijkheidsgerichte aanpak als voornaamste pijlers. De evaluatie- en rapporteringspraktijk binnen het leergebied wereldoriëntatie blijft beperkt tot een globale appreciatie over de inzet en werkhouding van kinderen. Een meer leerplandoelgerichte evaluatie biedt nog groeikansen.

Opmerkelijk is de aandacht die de school hecht om op een positieve manier om te gaan met 'diversiteit'. Deze visie is geïntegreerd in de gehele school- en zorgwerking. Teamvergaderingen en zorgoverlegmomenten vormen een platform om leerkrachten te ondersteunen bij de vertaling hiervan naar de praktijk. De zorgcoördinator waakt over de concretisering van het zorgbeleid. De teamleden spannen zich in om leerlingen individueel te begeleiden en te ondersteunen. De Freinetworking vormt hierbij een

belangrijke hefboom. Om een doeltreffende **leerbegeleiding** en degelijke evaluatie van de werking te bevorderen, scheidt de formulering van een concrete hulpvraag met daaraan gekoppelde concrete en meetbare doelen nog mogelijkheden.

Door de toenemende cultuur van zelfevaluatie ervaart de school de noodzaak om een aantal aspecten van haar werking in vraag te stellen en bij te sturen. De teamleden zijn vernieuwingsbereid en nemen regelmatig deel aan **deskundigheidsbevorderende** initiatieven. Het uitwerken van een gefaseerd en geconcretiseerd prioriteiten- en nascholingsplan heeft nog groeipotentieel om op een doelgerichte en planmatige manier schooleigen ontwikkelingsprocessen te ondersteunen en aan te pakken.

Het onderzoek naar het algemeen beleid toont aan dat de school een gedeeld leiderschap nastreeft. De schoolbetrokkenen ervaren een democratisch en participatief beleid binnen een positieve en open sfeer. De school ontwikkelde een heldere visie op onderwijs die in sterke mate gelijkgericht wordt uitgewerkt. De ouders zijn vertegenwoordigd in beleidsorganen waardoor er een gedeelde verantwoordelijkheid is om samen de school te dragen. Dit zorgt voor een stevig fundament, waardoor de kinderen een 'warme school' ervaren die hen ondersteunt in hun 'groeiproces' tot een uniek persoon.

Dankzij de inzet van het hele team en de ondersteuning door ouders en externen beschikt de school over voldoende draagkracht om een toekomstgericht schoolbeleid te ontwikkelen dat blijvende aandacht heeft voor de goede aspecten van de werking en kritisch staat tegenover de zaken die nog beter kunnen.

De onderwijsinspectie besluit haar erkenningsonderzoek met **een gunstig advies** voor de gehele basisschool.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs
Nederlands
wereldoriëntatie
Lager onderwijs
Nederlands
wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel
Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Onderwijs
Begeleiding
Leerbegeleiding

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- De school kan voldoende aantonen dat zij haar inspanningsverplichting nakomt voor het leergebied Nederlands. De kleuters krijgen gevarieerde en talige ervaringskansen doorheen de dagelijks terugkerende rituelen, het projectwerk en de begeleide activiteiten. Alle domeinen komen geïntegreerd aan bod.
- Om een evenwicht te kunnen creëren tussen de verwachtingen van de overheid en het eigen pedagogisch project, schakelde de school recent over naar een digitaal instrument als referentiekader. Aangezien de leerkrachten zich momenteel nog in een verkenningfase bevinden, benutten zij dit voornamelijk nog als bewakingsinstrument vanuit verantwoordingsperspectief en nog in mindere mate om op een doelgerichte manier een evenwichtig en gevarieerd onderwijsaanbod te selecteren. Een blijvende waakzaamheid voor het realistisch bepalen van enkele focusdoelen bij de speelwerkplekken en de terugkerende momenten verhoogt de doelgerichtheid en doeltreffendheid van de activiteiten.
- Het team draagt een ervaringsgerichte aanpak hoog in het vaandel. Zowel op klas- en schoolniveau krijgen de kleuters voldoende kansen om op een natuurlijke wijze hun spreek- en luistervaardigheden te ontwikkelen bijvoorbeeld tijdens de praatrondes, afsluitmomenten of schoolraad.
- De school kwam nog niet tot een visie op woordenschatverwerving. Nieuwe woordenschat ontstaat 'spontaan' vanuit projecten of uit wat de kinderen aanbrengen. Een begrippenlijst vormt een informatiebron om een gegradeerd aanbod na te streven.
- Een luisterhoek met verhalen en liedjes stimuleert de luistervaardigheden van de kinderen.
- De begeleiders geven aan dat de educatieve spelen die gericht zijn op taalverwerving aan uitbreiding toe zijn.
- Voorleesmomenten vormen een dagelijks ritueel waardoor het team de leeshonger en luistervaardigheden van de kleuters aanscherpt. De teamleden leveren inspanningen om een gevarieerd aanbod aan boeken aan te reiken die aansluiten bij het thema.
- Reeds vanaf de jongste leefgroep ontstaan de eerste 'vrije teksten'. Deze werkvorm krijgt een centrale plaats in de gehele schoolwerking. De oudste kleuters krijgen voldoende stimulansen in de schrijf- of letterhoek om hun lees- en schrijfontwikkeling te bevorderen. De kinderen kunnen met letters en stempels experimenteren of gericht vormgeven. Toch kan binnen de gehele kleuterafdeling een graduele aandacht voor ontluikende geletterdheid bij de inrichting van alle hoeken nog aan belang winnen.
- De nieuwsbrief verhoogt de betrokkenheid van de ouders bij het klasgebeuren en stimuleert hen om ook thuis een talig moment in te lassen.
- In de meeste klassen stimuleren stappenplannetjes het zelfsturend vermogen van de kleuters.
- In de graadsklassen, waar kinderen van verschillende leeftijden samen zitten, voorzien de leerkrachten een gedifferentieerd aanbod.
- Aangezien de instroom van anderstalige kleuters toeneemt, nam de school reeds professionaliseringsinitiatieven om deze kinderen op een adequate manier te kunnen begeleiden. Binnen de tweedelijnsondersteuning stimuleert de zorgleerkracht het taalverwervingsproces van deze kleuters door onder meer gebruik te maken van

prentenboeken, poppenkastpoppen,... Zowel door middel van pre- of reteaching bevordert zij hun woordenschatontwikkeling.

- De evaluatie van dit leergebied gebeurt deels door de afgenomen schoolrijpheidstest, deels door het kindvolgsysteem dat drie keer per schooljaar wordt ingevuld. De leerkrachten ervaren de noodzaak om de afstemming van de observatiecriteria binnen het kindvolgsysteem en de na te streven onderwijsdoelstellingen nog meer te verfijnen. Op die manier willen zij op een doeltreffende wijze de talige ontwikkeling van de kleuters in kaart te brengen. De observaties leiden nog te weinig tot een concrete hulpvraag en zorgacties op korte en middellange termijn.
- De evaluatiemappen geven aan de ouders een beeld over de talige competenties van hun kinderen voor de verschillende domeinen van het leergebied Nederlands.

3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Motivering

- De school kan voldoende aantonen dat zij haar inspanningsverplichting nakomt voor het leergebied wereldoriëntatie door de ontwikkelingsdoelen na te streven. Hierbij dragen de begeleiders de aandacht voor een positief zelfbeeld, motivatie en initiatief hoog in het vaandel. De kleuters krijgen kansen om samen te werken, experimenterend, explorerend en creatief de omringende wereld te verkennen. Alle domeinen komen geïntegreerd aan bod.
- Het kleuterteam hanteert een digitaal instrument als referentiekader om de leerplandoelstellingen te bewaken. Door het recente gebruik fungeert dit nog maar in beperkte mate als een functioneel handvat om op een intentionele manier de leerplandoelen na te streven en te concretiseren. Niettegenstaande alle domeinen in de meeste klassen aan bod komen, kan een doelgericht en meer evenwichtig aanbod nog aan belang winnen. Er is ook nog een groeimarge om bepaalde domeinen uit het leerplan nader te verkennen bijvoorbeeld het domein techniek.
- Met een overzichtsblad per project wil het team enerzijds de horizontale samenhang in kaart brengen en anderzijds de informatiedoorstroming naar de volgende leefgroep bevorderen. Het invullen van dit document gebeurt niet altijd even consequent en met de nodige intensiteit waardoor het soms zijn beoogde doel mist.
- Naast de ervaringen en de leef- en belevingswereld van de kleuters, vormen ook hun noden en behoeften het uitgangspunt om dit leergebied te stofferen. Om het project te structureren beantwoorden de kinderen een aantal veel voorkomende vragen: "Wat willen we weten? Wat willen we doen?" Indien nodig geeft de begeleidster zelf impulsen.
- Niet alleen tijdens het projectwerk, maar ook tijdens de dagelijkse werkvormen, activiteiten en rituelen komen aspecten van wereldoriëntatie aan bod. De kindgerichte overlegvormen om de klas- en schoolwerking te bespreken leggen het accent op de domeinen mens en maatschappij.
- Reeds vanaf jonge leeftijd krijgen de kinderen kansen om een maatschappij-kritische houding te ontplooien. De aandacht die de school schenkt aan verschillende aspecten van 'diversiteit' valt in positieve zin op. De aanwezigheid van een persoon met een mentale beperking in de oudste leefgroep is hiervan een waardevol voorbeeld.
- Uitstappen en waarnemingen bevorderen een realiteitsgerichte benadering.
- Door de laagdrempeligheid binnen de school en de schriftelijke communicatie, voelen de ouders zich ook betrokken bij het klasgebeuren. Indien nodig doen de leerkrachten beroep op hun bereidwilligheid om mee activiteiten te begeleiden of te ondersteunen.
- De begeleiders en kleuters hanteren diverse kalenders en hulpmiddelen om tijd te meten en te registreren. Om een graduele lijn hierin te waarborgen, legde het team binnen en over het kleuterniveau heen een aantal formele afspraken vast.

- Klasdoorbrekende activiteiten zoals het forum, bevorderen niet alleen de sociale cohesie binnen de gehele school, maar hebben ook een drempelverlagend effect voor de kleuters.
- Er is nog een groeimarge om de observatie-instrumenten en evaluatiemappen te verfijnen met een aantal duidelijk observeerbare doelen per leefgroep voor bepaalde aspecten van het leergebied wereldoriëntatie. Hierdoor kan de school ook meer zicht krijgen op de geleverde kwaliteit van dit leergebied.

3.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- De school kan met voldoende gegevens, bestaande uit leerlingenwerk, planningsdocumenten en resultaten van diverse evaluatiekanalen, aantonen dat zij met de meeste leerlingen de eindtermen bereikt. De domeinen komen intentioneel en/of geïntegreerd aan bod. In elke leefgroep ligt het accent op zelfsturing, actief leren en samenwerking.
- Het team bevindt zich momenteel in het begin van een ontwikkelingstraject om met behulp van een digitaal instrument haar onderwijsaanbod te bewaken. Sommige teamleden ervaren momenteel nog in onvoldoende mate een meerwaarde voor hun klaspraktijk om hiermee een evenwichtig en voldoende breed aanbod te garanderen. Het doelgericht selecteren van een aantal 'focusdoelen' voor een aantal (terugkerende) werkvormen en activiteiten kan de doeltreffendheid van observaties en evaluaties nog verhogen.
- Diverse rondes, coöperatieve werkvormen en toonmomenten stimuleren de mondelinge interactie en ontplooiën op een natuurlijke wijze de communicatieve taalvaardigheden van de kinderen. Opmerkelijk is de aandacht voor gelijkwaardige communicatie tussen de leerlingen en de begeleider. De onderwijsdoelstellingen voor de domeinen spreken en luisteren komen op een geïntegreerde manier aan bod binnen de klas- en schoolwerking.
- Voor de meer technisch-cognitieve aspecten van het leergebied zoals spelling en taalsystematiek maakt de school gebruik van schooleigen of methodegebonden pakketten. 'Vrije teksten' van kinderen en onderwerpen vanuit de praatrondes vormen het uitgangspunt om hierop gericht te oefenen. Momenteel onderzoekt de school hoe zij het automatiseren van basisleerstof nog meer kan versterken mits respect voor het eigen pedagogisch project.
- De school kwam informeel tot afspraken rond talige strategieën. Het gebruik van heuristieken, algoritmen en didactische syntheseplaten zijn slechts in geringe mate terug te vinden in het klasbeeld.
- De jongste kinderen leren op een natuurlijke manier lezen. Zelfgemaakte klasboeken en de creatieve aanpak stimuleren de leesontwikkeling van de leerlingen. Binnen het voortgezet leesonderwijs reikt het team voldoende kansen aan om de leeshonger en –vaardigheden van de kinderen te verhogen. De school beschikt over een schoolbibliotheek, met een gevarieerd aanbod. Sommige klasbibliotheken zijn aan vernieuwing toe en een meer uitnodigende aanblik kan soms ook nog aan belang winnen.
- Niet alleen 'de vrije tekst', maar ook de werkstukken, de correspondentie met een andere school, de taak als verslaggever,... sporen kinderen aan om al dan niet in functionele gebruikssituaties hun verworven schrijfvaardigheden toe te passen en verder te ontwikkelen.
- Naar aanleiding van de analysegegevens van schoolinterne testen voor lezen en spelling, ondernam de school een aantal structurele maatregelen om hiaten in het onderwijsaanbod bij te sturen zoals het werken met leesgroepjes, partnerlezen, ...De school heeft nog geen zicht op de effecten hiervan.

- De leerkrachten krijgen als eerste verantwoordelijke voor de zorg materialen en tips aangereikt door de zorgcoördinator om een talig aanbod op maat na te streven. Zowel de zorgoverlegmomenten als de teamvergaderingen bieden ondersteuning bij het concretiseren van een preventieve basiszorg binnen de klaswerking. Het inschakelen van de computer als differentiatiemiddel biedt nog mogelijkheden.
- De school maakt gebruik van observaties, klaseigen en genormeerde toetsen en externe testen van een onderwijskoepel om de talige competenties van de leerlingen in kaart te brengen. De leerplangerichte evaluatie van mondelinge taalvaardigheden heeft nog groeikansen. De kinderen krijgen tijdens kringmomenten wel onmiddellijke feedback van de begeleider of andere leerlingen al dan niet op basis van een klaseigen kijkwijzer. De rapporteringspraktijk weerspiegelt de aandacht voor de verschillende domeinen van Nederlands.
- De school is ontwikkelingsgericht bezig met Nederlands. Volgend schooljaar wil zij een aantal aspecten hiervan onder de loep nemen en in vraag stellen. Er is nog groeipotentieel om op een gefaseerde en geconcretiseerde manier een ontwikkelingstraject uit te stippelen om een taalbeleidsplan te integreren binnen de visie van de gehele schoolwerking.

3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Motivering

- De school kan voornamelijk op basis van planningsdocumenten en leerlingenwerk aantonen dat ze haar resultaatsverplichting nakomt om met de meeste leerlingen de eindtermen te bereiken. Ze kan haar gerichtheid op output, die aangeeft in welke mate leerlingen leerplandoelen behalen, nog versterken. Binnen dit leergebied ligt het accent vooral op een ervaringsgerichte en zelfgestuurde aanpak waarbij alle domeinen geïntegreerd of intentioneel aan bod komen binnen het projectwerk of andere werkvormen, eigen aan het Freinetonderwijs.
- De begeleiders schakelden recent over op een digitaal instrument om enerzijds het aanbod te bewaken vanuit verantwoordingsperspectief en anderzijds hiaten op te sporen en bij te sturen zowel op klas- als schoolniveau. Aangezien het team zich nog in een verkenningsfase bevindt, staat dit instrument momenteel nog in beperkte mate mee borg voor een voldoende breed en evenwichtig aanbod binnen het leergebied wereldoriëntatie. Het team laat momenteel nog kansen liggen om leerplandoelstellingen van bepaalde domeinen nader te verkennen waardoor een meer diepgaande inhoudelijke invulling van een project of activiteiten nog groeipotentieel heeft.
- Vanuit de zorg voor een gevarieerd aanbod trachten de teamleden een diversiteit aan projecten te plannen. Bij het uitwerken hiervan hanteren zij een overzichtsblad met een gestructureerde weergave van de verschillende domeinen en leergebieden. De school wil hiermee enerzijds de horizontale samenhang waarborgen en anderzijds de verticale samenhang over de leefgroepen heen garanderen als informatiedoorstroming bij de groepsovergang. Door de wisselende intensiteit waarmee dit document wordt ingevuld, blijven er kansen onbenut.
- De leerkrachten waarderen de eigen inbreng, behoeften, noden en interesses van de klasgroep om een project of onderzoek klassikaal of individueel uit te werken. Zowel de begeleiders als de kinderen putten ideeën en informatie uit eigen bronnenmateriaal. De school kwam tot graduele afspraken om op een doeltreffende manier gegevens te verzamelen, te structureren en te reproduceren. Met respect voor het eigen pedagogisch project, maar ook voor de verwachtingen van de overheid, slaagt de begeleider erin om mee het aanbod te sturen.
- Tijdens de praatrondes stromen verschillende aspecten van wereldoriëntatie de klas binnen onder impuls van de leerkracht of de leerlingen waarbij de geïntegreerde aandacht voor de tijd- en ruimtekaders sterk opvalt. Een blijvende visualisatie van de

aangebrachte onderwerpen heeft nog mogelijkheden. De school kwam tot afspraken om een graduele opbouw te garanderen.

- Uitstappen in nabije omgeving verhogen de werkelijkheidsgerichte benadering. Een planmatige en doelgerichte aanpak van de schoolomgeving vormt nog een aandachtspunt.
- Samen met milieu- komt verkeerseducatie vooral geïntegreerd aan bod. Sommige teamleden ervaren de noodzaak om bepaalde aspecten hiervan op een meer intentionele manier te belichten.
- Met werkvormen zoals de klasraad, de schoolraad en het forum slaagt de school erin bepaalde leerplandoelstellingen van het domein 'maatschappij' te realiseren. De leerlingen krijgen voldoende kansen om een waarderende en kritische luisterhouding te ontplooien. Binnen de gehele schoolcultuur is de ruime aandacht voor 'diversiteit' sterk aanwezig. Zo zijn de samenwerking met het rusthuis, het schoolproject rond armoede en de integratie van personen met een verstandelijke beperking in de tweede en derde leefgroep waardevolle initiatieven. Vorig schooljaar fungeerde de school als 'opvangtehuis' voor een Irakees gezin.
- Bij de jongste kinderen ligt nog sterk de nadruk op klassikale projecten. Toch krijgen zij ook voldoende stimulansen om hun spreekdurf te ontplooien, op een gestructureerde manier informatie op te zoeken en deze te presenteren aan de klasgroep. De teamleden ontwikkelden klaseigen kijkwijzers om deze 'expo's' met de klasgroep te evalueren. Het team kwam nog niet tot een visie en afspraken over in welke mate deze aangebrachte inhoud door de rest van de klasgroep dienen memoriseerd te worden.
- Naast de externe toetsen van de onderwijskoepel biedt een meer leerplandoelgerichte evaluatie nog groeikansen. Dit in tegenstelling tot het pedagogisch project van de school waarbij de ontwikkeling van het totale kind centraal staat. De evaluatie en rapportering blijven momenteel beperkt tot een globale appreciatie over de inzet en werkhouding van kinderen.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- De teamleden organiseren geregeld gezamenlijke zelfevaluatiemomenten. Hierbij wenden zij verschillende methodieken aan om groeipunten in hun persoonlijk functioneren te belichten. Deze items vormen het uitgangspunt bij het uitwerken van een persoonlijk ontwikkelingsplan. Tijdens een individueel gesprek met de coördinator wordt teruggeblikt op het afgelegde traject.
- Op regelmatige basis nemen de coördinator en zorgcoördinator deel aan klasactiviteiten waardoor dit 'klasbezoek' een eerder coachende en ondersteunende inkleuring krijgt.
- Het team slaagt erin om via diverse kanalen zoals de zelfevaluatiemomenten, de evaluatie door ouders, de coachings- en functioneringsgesprekken en de leerlingenresultaten een aantal schoolprioriteiten te destilleren. Op basis van participatieve besluitvorming komt de coördinator jaarlijks tot een oplistings van bij te sturen werkpunten. Niet alle leerkrachten zijn zich even bewust van deze prioriteiten op schoolniveau.
- De school beschikt nog niet over een gefaseerd en geconcretiseerd prioriteiten- en nascholingsplan op lange termijn om op een **doelgerichte** en planmatige manier schooleigen **ontwikkelingsprocessen** te **ondersteunen** en aan te pakken. De leden van de raad van bestuur houden de vinger aan de pols door jaarlijks het team kritisch te bevragen over de stand van zaken van vooropgestelde werkpunten.
- Er is nog groeipotentieel om de aanwezige interne expertise nog meer te laten renderen bij schoolinnovatieprojecten.
- Om **de doeltreffende** impact van gevolgde nascholingen te verhogen, geven leerkrachten tijdens de teamvergaderingen de nodige feedback. Het team komt tot een gezamenlijke beslissing of de nieuwe informatie of verworven inzichten al dan niet verrijkend en ondersteunend kunnen zijn voor de gehele schoolwerking.
- De pedagogische raad, waarin een aantal ouders zetelen met een pedagogische bekwaamheid, ondersteunt het team bij het zoeken naar antwoorden op 'opvoedingsvragen'.
- De kindbesprekingen tijdens de teamvergaderingen en de steeds wisselende vergaderlocatie, telkens in een ander klaslokaal, versterken de gezamenlijke doelgerichtheid binnen het team.
- De nascholingen met de leerkrachten van andere scholen binnen dezelfde onderwijskoepel ervaren de teamleden als positief en verrijkend. Ook de scholengemeenschap heeft een ondersteunende waarde.
- De school beschikt over een mediatheek. Om een doelgericht gebruik hiervan te verhogen, reikt de coördinator af en toe interessante teksten uit pedagogisch-didactische tijdschriften aan om de onderwijsblik van de begeleiders te verruimen of om hen kritisch te laten reflecteren over een onderwijskundig thema.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- Uit de gezamenlijk gedragen schoolvisie blijkt dat het team belang hecht aan het welbevinden en de betrokkenheid van alle schoolparticipanten. De school wil in haar zorgbrede werking alert zijn voor de totale persoonlijkheidsontwikkeling van het kind. In de procedure van 'het zorgtraject' beschrijft zij de concrete vertaling naar de praktijk o.a. op vlak van opvolging van leerlingen.
- Ondanks de huidige ingrijpende infrastructurele werkzaamheden spannen de begeleiders zich in om een stimulerend pedagogisch leer- en leefklimaat te creëren. De Freinetwerking vormt hierbij een belangrijke hefboom. De leerkrachten ervaren wel een efficiënte tijdsbenutting, maar geven de noodzaak aan om meer rust en sereniteit te kunnen creëren binnen de klasgroep.
- De school beschikt over een degelijke beeldvorming van elk kind door de intakegesprekken met ouders, de genormeerde testen binnen het leerlingvolgsysteem, schooleigen toetsen en screenings.
- De zorgcoördinator staat aan het roer om de zorgbrede werking te structureren. Zij heeft voornamelijk een coachende en ondersteunende rol om de vaardigheden van teamleden te verhogen bij het vervullen van hun binnenklasdifferentiatie. De klasleerkrachten vormen de spilfiguur binnen de eerstelijnszorg. Het team werkt zowel op een preventieve als remediërende wijze. Het gebruik van heterogene tafelgroepen tijdens coöperatieve werkvormen of het organiseren van activiteiten die zelfsturing en zelfstandigheid bevorderen, reiken mogelijkheden aan om kinderen te laten leren van elkaar of om hen individueel te begeleiden of te remediëren. Soms is een blijvende alertheid, opdat alle kinderen op een even efficiënte manier hun opdracht volbrengen, aangewezen.
- De meeste leerkrachten slagen er in om verschillende differentiatievormen te benutten en zo onderwijs op maat aan te bieden. Differentiatie is reeds aanwezig in het aanbod per kind. De school opteert ervoor om de derde leefgroep op te splitsen voor rekenen en taal zodat de individuele begeleiding van deze jonge kinderen nog meer kan gegarandeerd worden tijdens het aanvankelijk lezen en rekenen.
- De systematische zorgoverlegmomenten en teamvergaderingen vormen een platform om enerzijds leerkrachten gericht te **ondersteunen** bij hun 'leervragen' en anderzijds om het zorgtraject van een klasgroep of individueel kind af te bakenen en bij te sturen of om andere collega's hierover te informeren of raad te vragen.
- Er is nog een groeimarge om de specifieke hulpvraag van het kind meer te verfijnen met daaraan gekoppelde concrete en meetbare doelen. Een **meer doelgerichte** en planmatige ondersteuning zowel binnen de eerste- als tweedelijnssteuning biedt dus nog mogelijkheden. Door het scherpstellen van de zorgtaken van de verschillende kindbetrokkenen zal ook de **doeltreffendheid** van de genomen acties toenemen.
- Door het gebrek aan een centrale dataverzameling zijn de gemaakte afspraken niet altijd voor iedereen transparant. Niet elke leerkracht slaagt erin om op een even consequente en intensieve manier de 'opvolgingen' van leerlingen te noteren in het opvolgboek. Door de kleinschaligheid van de school vinden vaak informele overlegmomenten plaats, waardoor gemaakte afspraken ook niet altijd traceerbaar zijn.

- Ouders vormen belangrijke partners bij het ondersteunen en begeleiden van hun kinderen. Zij worden indien nodig bij het zorgtraject betrokken. De school organiseert informatiedoorstroming, samenwerking en inspraak in een positieve sfeer en met een 'open' communicatie door de wekelijkse schoolkrant, de 'kom maar binnen dagen', de fora, het leefgroepoverleg, de laagdrempeligheid van de school, het wekelijkse 'koffiemoment'... Met de ouders is er een gedeelde verantwoordelijkheid om samen de school te dragen. Ze zijn vertegenwoordigd in beleidsorganen.
- Reeds vanaf de kleuterafdeling hecht het team belang aan plannen en evalueren als onderdelen van leren leren. Een aantal integratieactiviteiten en klasoverstijgende initiatieven vereenvoudigen de overstap naar een nieuwe leefgroep of onderwijsniveau. Het gebruik van een portfolio in de oudste leefgroep is gericht op talentontwikkeling. Dit bevordert de zelfbeeldverheldering en de keuzecompetenties van de oudste leerlingen.
- De school werkt samen met de GON-begeleiding gefaseerde handelingsplannen uit.
- De begeleiders passen sticordi-maatregelen toe. De zorgcoördinator reikt zorgfiches aan die per leerstoornis de in acht te nemen aandachtspunten weergeven. Zij volgt ook kinderen op met een leer- of ontwikkelingsvoorsprong en biedt deze leerlingen aangepaste oefeningen en een uitdagend aanbod aan.
- Het team kwam reeds tot een kritische reflectie over het toenemende aantal leerlingen met externe hulpverlening. Het concludeert dat een hoog percentage ervan kinderen zijn die in andere scholen onvoldoende aansluiting vonden.
- Om het zelfbeeld van kinderen met specifieke noden hoog te houden, biedt de school individuele leertrajecten aan om op die manier de aansluiting met het vervolgonderwijs te vereenvoudigen. Het team kwam reeds tot afspraken om een aangepaste rapportering te voorzien.
- De zorgcoördinator heeft ook een centrale rol om kinderen op socio-emotioneel vlak te begeleiden en te ondersteunen.
- Het team ervaart de samenwerking met het CLB als een meerwaarde.
- De school werkt **ontwikkelingsgericht** aan haar zorgwerking. De zorgcoördinator en de begeleiders zijn vernieuwingsbereid en volgen recente ontwikkelingen op.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De coördinator, die deeltijds een lesopdracht heeft, streeft een **gedeeld leiderschap** na. Samen met de zorgcoördinator en de leden van de raad van bestuur wil zij in een open en positieve sfeer van vertrouwen richting geven aan het bewaken van de visie en de doelen van de school.
- Het schoolteam ontwikkelde op basis van de Freinetpedagogiek een heldere **visie** op onderwijs die gelijkgericht vertaald wordt naar de werkvloer. Freinettechnieken, coöperatieve en democratische werkvormen en ruimte voor ervaringen en initiatief van kinderen zijn overal aanwezig. De school streeft ernaar om haar maatschappelijk engagement ook buiten de schoolmuren verder uit te dragen.
- **Participatieve besluitvorming** en een sterke coöperatieve werking binnen een groot ondersteunend netwerk kenmerken het beleid. Diverse werkgroepen waarin zowel ouders als begeleiders vertegenwoordigd zijn ondersteunen een breed draagvlak met gedeelde verantwoordelijkheden en versterken de beleidskracht. Een overkoepelend overlegorgaan stemt de werking van de verschillende werkgroepen op elkaar af en bevordert hierdoor een vlotte doorstroming van informatie. 'Samen school maken' is een duidelijke krachtlijn binnen de gehele **schoolvisie**.
- De leerlingen zelf participeren formeel mee aan de besluitvormingsprocessen op de schoolraad.
- In de school komt geleidelijk een cultuur van zelfevaluatie op gang. Met het oog op een permanent ontwikkelingsproces evalueert ze een aantal aspecten van haar werking en stuurt indien nodig bij.
- De school mist nog kansen om haar **eigen kwaliteit te bewaken** en waar nodig bij te sturen op basis van valide en betrouwbare outputgegevens vooral binnen het leergebied wereldoriëntatie. De besluiten tot bijsturing vertalen in operationele doelen op korte of langere termijn, om duidelijk richting te geven aan de verbeteracties, is nog geen verworvenheid.
- Omwille van het toenemend aantal anderstalige kinderen ervaart het schoolteam een groeiende nood aan het ontwikkelen van een meer expliciet **talenbeleid** om de open houding en de meer natuurlijke aanpak van het schoolteam aan te vullen met een structurele en meer planmatige aanpak.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De ervarings- en werkelijkheidsgerichte aanpak van het leergebied wereldoriëntatie.
- De talrijke talige mondelinge en schriftelijke ervaringskansen.
- De aandacht voor leesplezier en boekenpromotie.
- De ruimte om zelf productief en creatief om te gaan met taal.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De eerstelijnszorg door de leerkrachten
- De coachende rol en de ontwikkelingsgerichte ondersteuning van de zorgcoördinator.
- De vernieuwingsgezindheid en de bereidheid tot verdere professionalisering.
- De gedrevenheid en het enthousiasme van alle schoolbetrokkenen die zich inspannen om een krachtige en warme leer- en leefomgeving uit te bouwen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De uitbouw en structurering van een coöperatieve en democratische schoolcultuur
- De ruimte aan alle schoolbetrokkenen om mee te kunnen beslissen
- De sterke teamgeest en gezamenlijke doelgerichtheid.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Op een doelgerichte manier een breed en evenwichtig aanbod selecteren en plannen.
- Leerplandoelgerichte evaluatie en rapportering voor het leergebied wereldoriëntatie nastreven.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Een gefaseerd en geconcretiseerd prioriteiten- en nascholingsplan uitwerken.
- De zorgvraag verfijnen en een doelgerichte en planmatige zorgaanpak ontwikkelen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De gerichtheid op output nog meer versterken om de eigen kwaliteit te bewaken en bij te sturen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs en lager onderwijs.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Marianne D'Heer

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: